

Arbejde:
Chefkonsulent
Finansministeriet, Økonomistyrrelsen
Landgreven 4, 1017 København K.
Tlf. 20 95 26 11 / e-post: nrf@oes.dk

Vejledning for bedømmelse

Udvalgte fag: Forvaltningslære. Skriftlig Re-eksamen, August 2011:

Spørgsmål 1

Gør rede for den såkaldte "rationelle idealmodels" krav til rationel beslutningstagen i offentlig forvaltning.

Spørgsmål 2

Karakteriser 'Ældrekommissionens' virke og sammensætning i lyset af den rationelle idealmodel.
(Inddrag bilag A og Bilag B)

Spørgsmål 3

Diskuter hvorvidt anvendelsen af kommissioner styrker eller svækker den statslige forvaltnings rolle i det politisk-administrative system. (Inddrag bilag C)

Ad. Spm.1:

Her skal redegøres for grundtankegangen i den "rationelle idealmodel" og dens styrker og svagheder skal tydeliggøres. Der skal med andre ord være tale om en reflekteret præsentation:

Model-hovedelementer	Den rationelle idealmodel
1. Målformulering	Værdipræmisser givne. Klar, stabil og rangordnet (givet)
2. Problemerkendelse	Problem: Når målet er forskellig fra virkelighed (givet)
3. Søgning efter alternative løsningsmuligheder	Fuldstændig viden skal tilvejebringes. Samtlige tænkelige løsninger undersøges
4. Konsekvensvurderinger	Samtlige hoved- og bivirkninger af samtlige løsningsmuligheder belyses og vurderes/ sammenlignes indbyrdes
5. Valg af løsninger	På grundlag af pkt. 3 og 4 vælges størst mulig grad af målopfyldelse (logisk udledning)
6. Udførelse/ Implementering	Sker prompte efter hensigten, automatisk
7. Kontrol/ Opfølgning	Bekymrer sig ikke særligt om dette. Indgår i konsekvensanalyse

Kommentarer:

Udmærker sig ved klar, rationel skelnen mellem mål og midler.

Afgørende tyngdepunkter i modellen er alternativsøgning og konsekvensvurderinger.

Kan betragtes som et ideal for den "gode" beslutningsproces, dvs. høj grad af rationalitet.

Kan betragtes som en "idealmodel", dvs. en rendyrkning af en normativ forskrift.

Hvis – modsat - hævdet som en empirisk-deskriptiv model da stærkt kritisabel: Uoverkommelig, store omkostninger, dyr, virkeligheden er kompleks, viden er altid begrænset...

Ad. Spm. 2

Kommissoriet for ældrekommissionen har visse træk, som er i tråd med den rationelle model, men samtidig væsentlige træk, som adskiller sig markant:

- Målformulering og problemerkendelse er tydelig og givet (overensstemmelse)
- Alternativsøgning er begrænset til eksempler hhv. inspiration (ikke-overensstemmelse)
- Konsekvensvurdering er ligeledes begrænset, ikke eksplicit (ikke-overensstemmelse)
- Valg af løsninger er forudsat: Regelafskaffelse hhv. katalog (ikke-overensstemmelse)
- Udførelse opfattes klart som problematisk, kræver indsats (ikke-overensstemmelse)
- Kontrol omfattes ikke direkte, men anses næppe unødvendig (ikke-overensstemmelse)

Samlet set altså en ringe overensstemmelse mellem den rationelle idealmodel og den beslutningsproces, som kommissoriet indebærer. Dog en form for begrænset rationalitet, hvilket også understreges af sammensætningen af kommissionen af overvejende fagkyndige og interesserepræsentanter.

Ad. Spm. 3

Med baggrund i bilag B kan Ældrekommissionen karakteriseres som et operativt forhandlingsudvalg, der bliver bedt om at komme med konkrete forslag til løsning på nærmere definerede problemer. Derved går Ældrekommissionen nogenlunde direkte ind i den tendens, som dokumenteres i bilag C:

- At kommissioner i høj grad har sagkyndige og interesserepræsentanter (undertiden i én og samme person) som medlemmer
- At uafhængige eksperter/sagkyndige har plads i kommissioner, og
- At kommunale repræsentanter, serviceleverandørerne, har plads i kommissioner.

Derimod har ingen statslige embedsmænd direkte plads i Ældrekommissionen, hvilket synes at stride mod den generelle tendens ifølge bilag C. Til gengæld vigtigt at bemærke, at sekretariatsfunktionen for Ældrekommissionen varetages af Socialministeriet. Heri ligger der stor faktisk indflydelse.

Generelt peger bilag C på en høj og stabil embedsmandsrepræsentation i offentlige kommissioner, hvilket peger i retning af, at embedsmænd generelt har stor indflydelse i kommissioner. Dette leder mod den konklusion, at kommissioner snarere styrker end svækker forvaltningens indflydelse i det politisk-administrative system.

Sammenfattende:

Den gode besvarelse af alle spørgsmål må for en stor del være baseret på (parat-)viden om teoretiske og empiriske forvaltningsmæssige forhold – ud over bilagsoplysningerne - og evne til analytisk strukturering. Den gode besvarelse udnytter kumulativt den substantielle progression i spørgsmålene og behandler – og udnytter – bilagene optimalt. Den gode besvarelse har fokus på beslutningsprocesser, roller og funktioner, strukturelle tendenser – og magter samtidig at forbinde enkelttilfældet (Ældrekommissionen) med et overordnet perspektiv (Anvendelse af udvalg/kommissioner i politik/administration over længere tid).

Besvarelsen skal alt i alt for at være god kvalificere sig ved argumentation, nuancering, empirisk viden og indsigt samt en analytisk indsats, som bidrager til forståelse og forklaring. Opgaven giver som helhed mulighed for både selvstændighed og variation i besvarelsen.

Niels Refslund